

Svetový deň včiel - 20. máj

Organizácia Spojených národov vyhlásila 20. mája za Svetový deň včiel a to na podnet Slovinska, aby upozornila na mimoriadny význam včiel a ďalších opelovačov pre životné prostredie aj produkciu potravín. Dátum nie je náhodný - viaže sa k narodeniu Antona Janšu, priekopníka moderného včelárstva. S predsedom Slovenského zväzu včelárom Pavlom Filom sme sa rozprávali na aktuálne včelárske témy.

Svetový deň včiel, ktorý si pripomíname 20. mája, opäť na verejnosti pred spotrebiteľmi otvára tému kvality medu na trhu. Čo dnes považujete za najväčší problém?

Na konci 20. storočia a ešte aj na začiatku 21. storočia bol veľkým problémom najmä dovoz medov z Južnej Ameriky. Dnes však máme ešte väčšie obavy z medov pochádzajúcich z východnej Ázie, najmä z Číny či Vietnamu. Pri niektorých produktoch existuje podozrenie, že nejde o čistý včelí med, ale o produkty kombinované s rôznymi sirupmi. Problémom je aj to, že Európska únia zatiaľ nemá certifikovanú metodiku na jednoznačné určovanie pravosti medu.

Prečo sú dovozové medy problematické aj z pohľadu kvality?

Pri medoch z Južnej Ameriky zohráva úlohu už samotná preprava. Med putuje loďami cez rovník, čo vplyva na jeho kvalitu. Vzniká pri tom látka HMF - hydroxymetylfurfural. Kým pri slovenskom mede je hranica 20 mg, pri niektorých dovozových medoch býva až dvojnásobná. Navyše, aj keď ide o prírodný produkt, obsahuje iné pelové zrná a látky, na ktoré náš organizmus nie je prirodzene zvyknutý.

Pomôžu spotrebiteľom nové pravidlá označovania medu?

Určite áno. Od 14. júna 2026 začne platiť povinnosť jasne uvádzať krajinu pôvodu medu na etikete. Spotrebiteľ už neuvidí iba všeobecné označenie „zmes medov z EÚ a mimo EÚ“, ale konkrétne krajiny a ich percentuálne zastúpenie. Je to veľmi dôležitý krok k väčšej transparentnosti trhu a ochrane spotrebiteľa.

Hovoríte aj o podozreniach z falšovania medu. Ako vážny problém to je?

Je to veľmi vážna téma. Dnes sa často kontroluje hlavne to, čo v mede nemá byť – antibiotiká, pesticídy či iné nežiaduce látky. My sa však snažíme ísť opačnou cestou: skúmať, čo v pravom mede naopak musí byť. Slovenský zväz včelárov preto spolupracuje so Slovenskou akadémiou vied na vývoji metódy určovania pravosti medu podľa obsahu proteínov. Ak sa tento projekt podarí úspešne dokončiť, mohol by byť významným prínosom aj pre Európsku komisiu.

Slovenský zväz včelárov rozbieha aj projekt nasmed.sk. Čo je jeho cieľom?

Naším cieľom je dostať kvalitný slovenský med priamo od včelára bližšie k zákazníkovi. Včelári budú mať vlastné etikety s QR kódom. Po jeho načítaní sa spotrebiteľ dostane k informáciám o producentovi, jeho včelnici či samotnej výrobe. Súčasťou projektu bude aj mapa certifikovaných slovenských včelárov. Chceme, aby mal zákazník istotu, že kupuje skutočný slovenský med s overeným pôvodom.

Prečo by mali ľudia uprednostniť slovenský med?

Slovenský med patrí medzi najkvalitnejšie na svete. Máme vhodné klimatické podmienky, veľké rozdiely medzi dennými a nočnými teplotami, čo sa podpisuje pod jeho chuť aj kvalitu. Zároveň máme stáročnú tradíciu včelárstva a vysokú biodiverzitu krajiny. Na Slovensku navyše dominujú menší včelári, čo prirodzene podporuje rozmanitosť medov aj krajiny.

Aká je dnes situácia slovenských včelárov?

Nie je jednoduchá. Ceny niektorých medov v obchodných reťazcoch sú dnes pod úrovňou výrobných nákladov pravého slovenského medu. Preto je dôležité budovať povedomie o kvalite slovenského medu a podporovať domácich včelárov. Ak chceme zachovať tradíciu včelárstva aj kvalitnú domácu produkciu, musíme si uvedomiť, že skutočný med nemôže stať pár eur.